

GEMEENTEBESTUUR VAN RIJSBERGEN

No. / afd.

Onderwerp: gemeentevlag.

Aan heren burgemeester en wethouders

Uw brief:

te

Rijsbergen

Bijl.:

RIJSBERGEN 21 juni 1958.

verzonden

195

Het is om meerdere redenen gewenst, dat de gemeente een eigen vlag bezit. Zij is, evenals het wapen der gemeente, een duidelijk embleem van de autonomie der gemeente. Bij talloze gelegenheden zal zij kunnen dienen om de gemeente op duidelijke, waardige en stijlvolle manier te representeren. Als voorwerp van versiering mag zij, naast de nederlandse vlag, een plaats innemen aan de gevel van het gemeentehuis op die dagen, dat de nationale drukkleur wordt gehesen.

Ik adviseer U, de raad Uwer gemeente voor te stellen een principebesluit te willen nemen tot het vaststellen van een gemeentevlag. Nadat dit besluit genomen is, zal overleg worden gepleegd met de Hoge Raad van Adel, aan wie bij ministerieel besluit het adviesrecht in handen is gegeven tot de vaststelling der vorm, kleuren en andere details der vlaggen van publiekrechtelijke lichamen.

De Archivaris,

A. de Koning

*Adel.
Raad
de*

O.
T.
C.

aan de heer secretaris van de
Rijks van de
te

IN-AMIVONHAPC

23 oktober 1956.

Perceelvlaggen Ijshorpen, Levensvorn.

Wijziging behoud de percontantien van Ijshorpen en Levensvorn het be-
sluit genomen een perceelvlag vast te stellen. Dit is een gewone prin-
cipe-zaak, waarbij niet betrokken werd in de vorm, afmeting of inhoud
van vast te stellen vlaggen.

In de zaak van beide percontanturen moge ik u verzorgen u te advise te
stellen even voor het vast stellen der vlaggen. Het is niet mogelijk te stellen
over een en ander het bij in overleg te treden (het is niet mogelijk, maar
ik in de historie der zaken van beide perconten over procedure, een gere-
vend te zijn), dan hoor ik graag weder van u. In het andere geval zal ik
u te advise recht te zijn van het percontantuur uit te brengen. Het een
betaling voor elke te ante) in de prijs van 15.-- tot 20.-- u ik
bij voorvast bekoord.

De archivaris,

ad.

oor. File. van te datum 27
aan ort

A A N

de Hoge Raad van Adel

te

's-GRAVENHAGE
=====

, 3 november 1958.

Bij zijn besluit van 1 augustus 1958 van de Raad onzer gemeente een principe-beslissing tot het vaststellen ener gemeentovlag.

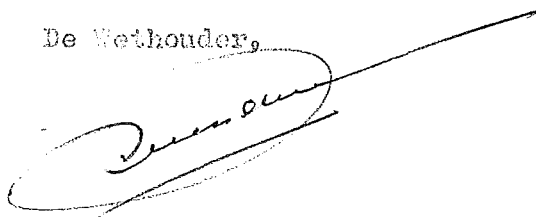
Wij mogen U verzoeken, ons ten aanzien van de vaststelling der vlag van advies te willen dienen.

Burgemeester en Wethouders van Rijsbergen,

De Burgemeester,

De Wethouder,

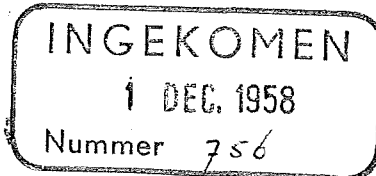

HOGE RAAD VAN ADEL

'S-GRAVENHAGE, 29 november 19 58
~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~
Zeestraat 71 b, tel.115210.

No. 178/33.

Onderwerp:
Gemeentevlag.

Bijlagen:
1

Naar aanleiding van Uw brief d.d. 3 november 1958, betreffende nevenvermeld onderwerp, heeft de Hoge Raad van Adel de eer U hiernevens, te Uwer kennisneming, te doen toekomen de in 1948 door de Hoge Raad van Adel aangegeven "Algemene richtlijnen voor de samenstelling van vlaggen van publiekrechtelijke lichamen".

Daaruit zal U, onder meer, blijken, dat het gewoonte is, dat in een dergelijke vlag de kleuren van het wapen van het betrokken lichaam hare afspiegeling vinden, zowel de kleur van de hoofdwapenfiguur als die van het veld (richtlijn 2).

De beschrijving van Uw gemeentewapen luidt als volgt:

"Van azuur, beladen met een chevron en vergezeld en chef van twee, en pointe van één lelie, alles van goud".

De kleuren van Uw gemeente zijn dus blauw en geel.

Aangezien meerdere Nederlandse gemeenten reeds vlaggen voeren samengesteld uit blauw- en gele banen of vakken, komt de Raad de volgende vlag als het meest passend voor Uw gemeente voor, te weten:

"Een rechthoekige vlag, bestaande uit een blauw veld, waarop in het midden een gele lelie is aangebracht"

-Ten slotte-

Burgemeester en Wethouders

van

R I J S B E R G E N.

Ten slotte moge het College U verzoeken het t.z.t. wel een afschrift te willen doen toekomen van het gemeenteraadsbesluit, waarbij de gemeentevlag definitief is vastgesteld, alsmede een tekening in kleuren van de vlag ten behoeve van het archief van de Hoge Raad van Adel.

DE HOGE RAAD VAN ADEL,

M. J. P. van der

VOORZITTER

H. J. van der

SECRETARIS

Ontwerpen gemeentevlag van Rijsbergen

Bijgaand enige ontwerpen ener vlag voor de gemeente Rijsbergen, die heraldisch verantwoord zijn, en waarop, naar alle waarschijnlijkheid, de goedkeuring van de Hoge Raad van Adel verkregen zal kunnen worden.

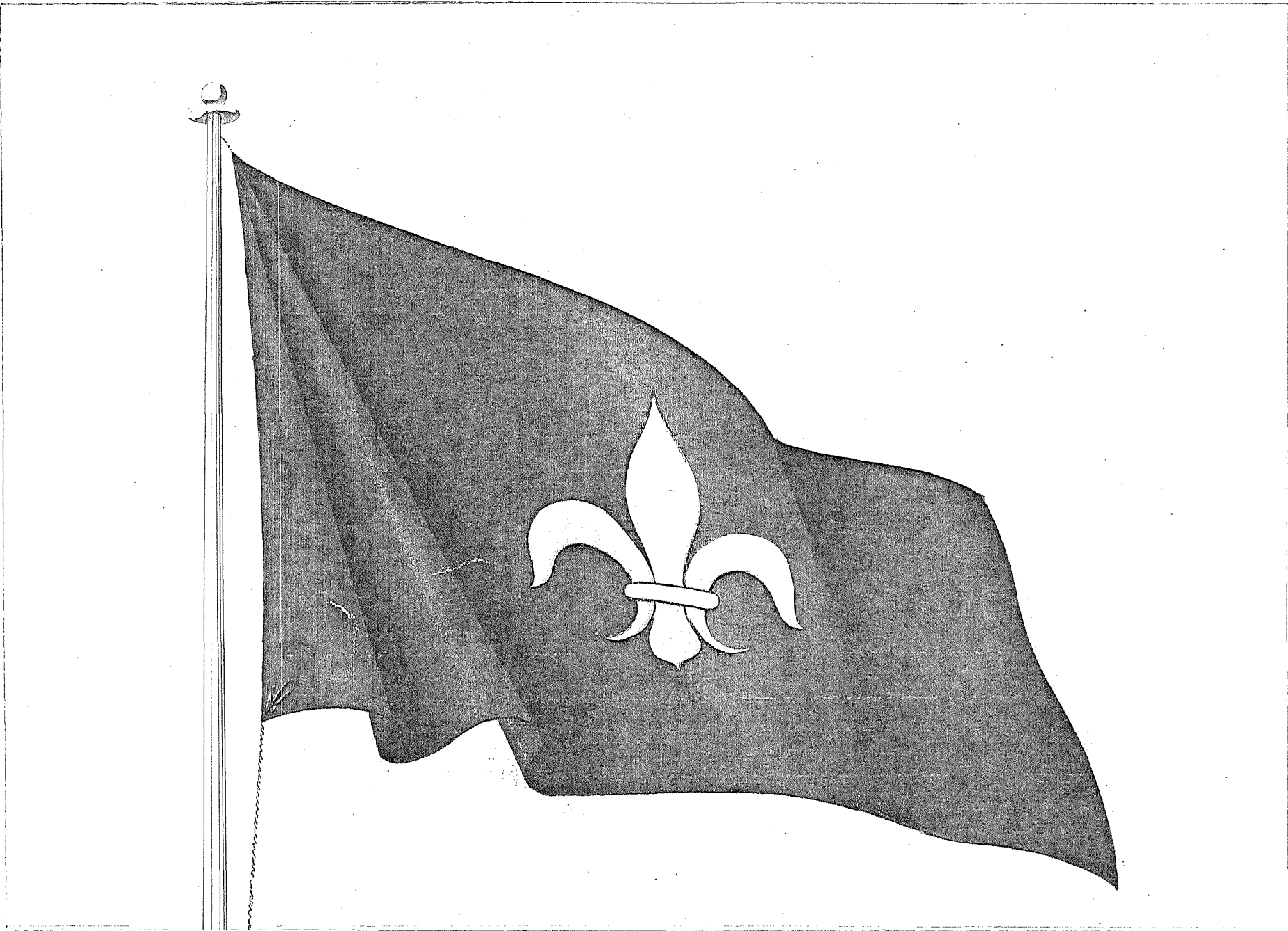
Het wapen der gemeente had in de 18e eeuw andere kleuren dan het huidige wapen. Het nog in ons bezit zijnde stempel der gemeente (reeds gebruikt omstreeks 1729) heeft rood voor het wapenschild, goud (geel) voor de schuinbalk, terwijl de drie lelies in reliëf zijn aangebracht en de kleur van deze niet is te achterhalen. Zeer waarschijnlijk zijn ook deze goud (geel) geweest. In Zundert waren de lelies zilver (wit). Bij de officiële vaststelling van het wapen der gemeente in 1817 door de Hoge Raad van Adel zijn de juiste kleuren niet meer bekend geweest, althans niet aan de Hoge Raad van Adel opgegeven. Gemakshalve heeft de Hoge Raad van Adel toen (hetgeen bij veel andere gemeenten is geschied), maar de kleuren blauw en goud (geel) van het Nederlandse wapen genomen.

Het lijkt mij te verdedigen, dat bij het vaststellen van de vlag rekening wordt gehouden met de oorspronkelijke kleuren van het wapen der gemeente. Voor deze historische overweging zal de Hoge Raad van Adel zeker oor hebben.

- A. is het ontwerp van de secretaris van de Hoge Raad van Adel. Dit ontwerp stuit op bezwaren van de kant van het dagelijks bestuur, omdat deze vlag reeds gevoerd wordt door de verkenneren, die de kleuren en het embleem der lelie niet genomen hebben uit referentie aan het wapen der gemeente, maar vanwege de lelie der verkennerij. Voor de gemeente is het wel bezwaarlijk, deze vlag als haar representatie aan te nemen.
- B. in dit ontwerp is teruggegaan naar de oude kleuren van het wapen. Het voornaamste embleem, de schuinbalk, is overgenomen op het rode veld. Een bezwaar is, dat er, ongeacht dat dit de oorspronkelijke kleuren van Rijsbergen zijn, ~~er~~ een grote afwijking is tussen deze vlag en het huidige wapen der gemeente. Van de andere kant is deze vlag aantrekkelijk, omdat hierdoor de misvatting van 1817 wordt hersteld.
- C. dit ontwerp is gebaseerd op het huidige wapen der gemeente, dat praktisch geheel in de vlag wordt overgenomen. Ofschoon dit ontwerp esthetisch waarschijnlijk het meest aantrekkelijk is, is het zeer de vraag, of het door de Hoge Raad van Adel zal worden goedgekeurd. Deze stelt zich namelijk op het standpunt, dat een vlag geen of zo weinig mogelijk emblemen mag bevatten; Het wapen der gemeente moet in vlagvorm, door banen of andere verdelingen of schakeringen, worden uitgedrukt.
- D. is een combinatie van het oude wapen met het huidige wapen. In het rode veld is het voornaamste embleem, de schuinbalk, overgenomen.
- H. is een variatie van ditzelfde ontwerp, met daarin opgenomen, in het blauwe veld, de lelie.
- E. is een rangschikking van de oude en nieuwe kleuren van het wapen. Neemt men alleen de kleuren rood, geel, blauw en wit (dit voor het geval men de lelies op het oude wapen als wit interpreteert), dan zijn meerdere variaties mogelijk.
- F. De kleuren van het oude en het nieuwe wapen, met in de bovenste (of middelste) baan een lelie.
- G. de kleuren van de oude en nieuwe wapens, rood , geel, blauw, met daarin drie lelies.

Vanzelfsprekend zijn er nog meer variaties mogelijk.

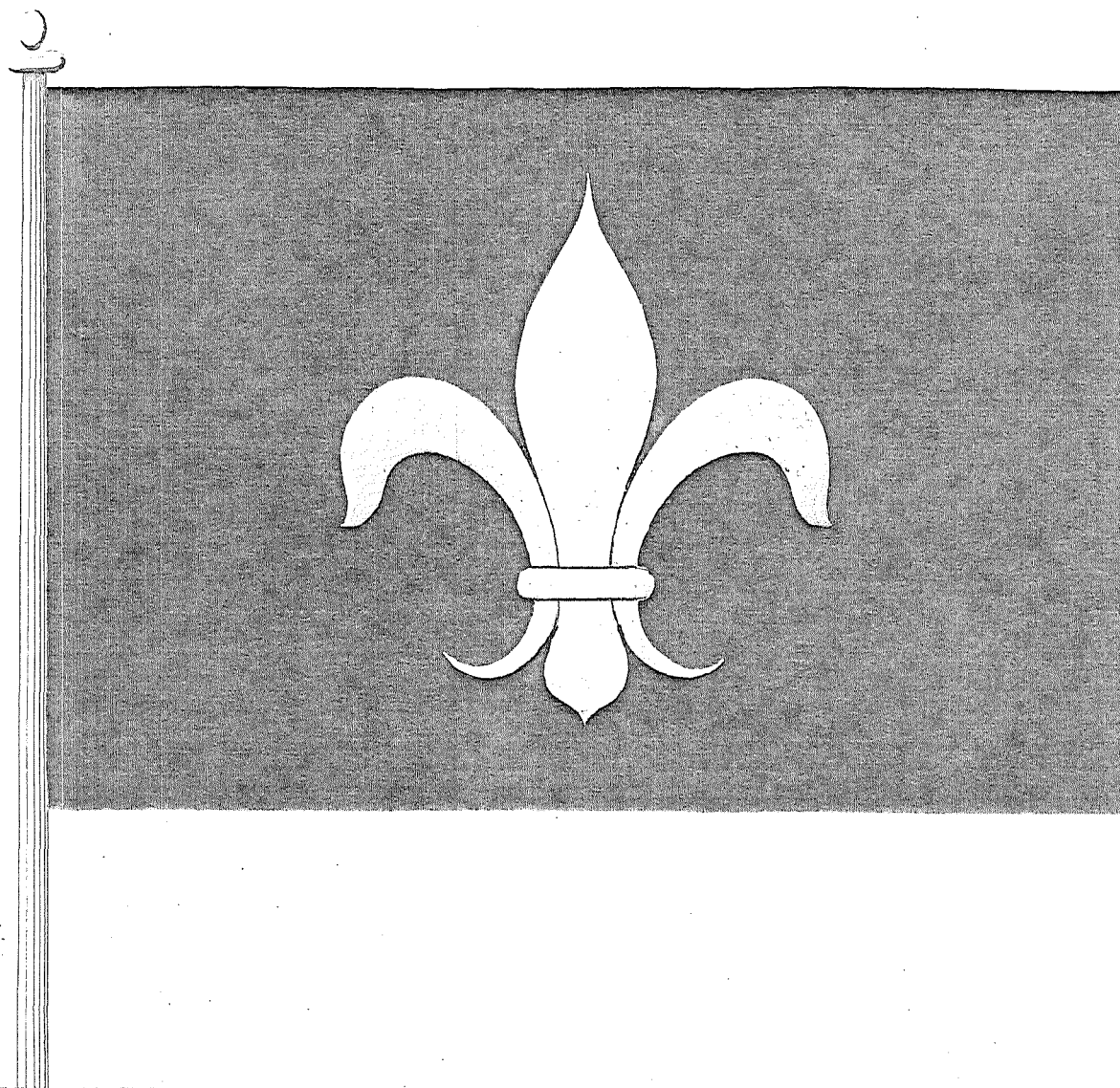
Voor de goede orde wijs ik erop, dat de gemeente Zundert ook bij de Hoge Raad van Adel een vlag ter goedkeuring inzendt. B. en W. van Zundert hebben hun keus bepaald op een blauw veld met gele schuinbalk, ons ontwerp B, maar dan in de kleuren blauw en geel. Daar de wapens der gemeenten Zundert en Rijsbergen veel overeenkomst vertonen, lijkt het mij wel zaak in de vlaggen toch een duidelijk onderscheid te krijgen.

DEN HAAG, 21-1-'59

RIJSBERGEN

J.P.v.d.DRIEF

DEN HAAG, 21-1-'59

RIJSBERGEN

J.P.v.d. DRIFT

A A N

De Heer K. Sierksma
Peizerweg 56

GRONINGEN.

, 5 juni 1962.

In vervolg op onze telefonische mededeling van onlangs en mede ter nadere beantwoording van Uw brief van 5 maart j.l., delen wij U als volgt mede.

Uw ontwerp-gemeentevlag voor Rijsbergen werd na overleg met de gemeente-archivaris, de heer DELAHAYE, in het College van Burgemeester en Wethouders aanvaard en is door dit College ter goedkeuring voorgelegd aan de gemeenteraad.

De Raad nam op 26 mei j.l. het door U toegezonden ontwerp met algemene stemmen aan.

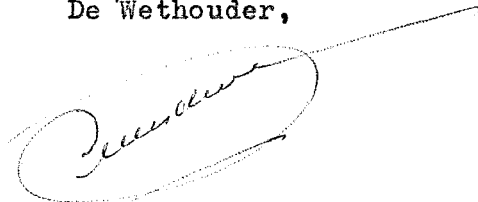
Ingesloten gelieve U hierbij aan te treffen een afschrift van het betreffende raadsbesluit, waarvan ook een afschrift werd gezonden aan de Hoge Raad van Adel. In onze brief aan genoemde Hoge Raad hebben wij er op gewezen dat het oorspronkelijke ontwerp voor een gemeentevlag van J.v.d.Drift te Den Haag, bij nader inzien door de Raad niet geschikt werd geacht, omdat dit ontwerp, blauwe vlag met één lelie, reeds jaren door de plaatselijke verkennersbeweging als hun eigen vlag wordt gevoerd.

Voor door U gemaakte kosten zullen wij gaarne de rekening ontvangen.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN RIJSBERGEN,

De Burgemeester,

De Wethouder,

A A N

De Hoge Raad van Adel

te

'S-GRAVENEAGE.

, 5 juni 1962.

Hierbij hebben wij de eer U te doen toekomen een afschrift van een raadsbesluit ter vaststelling van een gemeentevlag.

Het oorspronkelijke ontwerp, blauwe vlag met gele lelie in het midden, werd door de Raad uiteindelijk niet geaccepteerd, omdat de Raad na onderzoek door de heer Sierksma te Groningen tot de conclusie kwam, dat een vlag zoveel mogelijk de oorspronkelijke kleuren moet dragen, hetgeen in het ontwerp Sierksma wordt bereikt. Bovendien heeft de Raad het oorspronkelijke ontwerp, zoals bovengenoemd minder verkieslijk geacht, omdat de plaatselijke verkennersbeweging reeds jaren deze vlag met lelie, als clubvlag voert, hetgeen naar de mening van de Raad een beletsel vormt voor het vaststellen van eenzelfde vlag als officiële gemeentevlag.

Gaarne zullen wij Uw mening omtrent de nieuw ontworpen vlag vernemen, temeer omdat deze ontworpen werd door iemand, die reeds vele door U aanvaarde gemeentevlaggen ontwierp.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN RIJSBERGEN,

De Burgemeester,

De Wethouder,

De Raad der gemeente RIJSBERGEN ;

Gezien het voorstel van Burgemeester en Wethouders om over te gaan tot vaststelling van een gemeentevlag overeenkomstig het ontwerp van de heer K. Sierksma te Groningen ;

Gelet op de desbetreffende bepalingen der Gemeentewet ;

b e s l u i t :

overeenkomstig de oorspronkelijke kleuren, rood veld, waarop een groene Keper, vergezeld van zilveren lelies(dus groen, wit, rood) voor de gemeente Rijsbergen vast te stellen een gemeentevlag, welke als volgt kan worden omschreven:

" Rood, met een broekkeper van groen, reikend tot halverwege de lengte van de vlag, met op het midden van het uitwaaiend gedeelte een witte lelie "

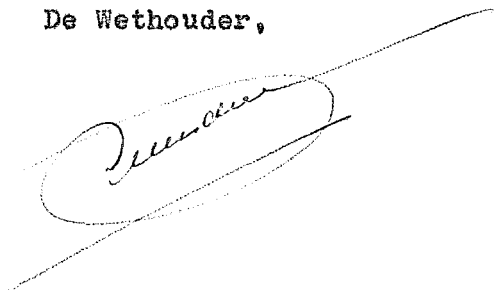
en machtigt Burgemeester en Wethouders een gunstig tijdstip uit te kiezen voor een officiële eerste vlaghijsing.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de Raad der gemeente RIJSBERGEN op 26 mei 1962.

De Voorzitter,

De Wethouder,

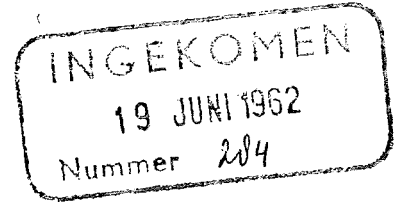
HOGE RAAD VAN ADEL

'S-GRAVENHAGE, 18 juni
ZEESTRAAAT 71b - TEL. 63.85.25. - 18.09.57.

1962.

Dossier No. 178/33 (1958).

Onderwerp:
Gemeentevlag.

Bijlagen: 1.

Met verwijzing naar Uw schrijven d.d. 5 juni 1962, met bijlage, betreffende nevenvermeld onderwerp, heeft de Hoge Raad van Adel de eer U het volgende mede te delen.

Het is de Raad bekend, dat het wapen van de heerlijkheid Rijsbergen destijds in andere kleuren werd weergegeven n.l.: "In keel (rood) een keper van sinopel (groen), vergezeld van drie leliën van zilver".

In de heraldische werken: Beschrijving der heerlijkheden Zundert en Rijsbergen door Thomas Ernst van Goor (1744) en de Verzameling van Rijckhuizen (18e eeuw), wordt het wapen ook zo weergegeven.

In 1817 werd de gemeente Rijsbergen echter bevestigd in het huidige wapen in azuur (blauw) en goud.

Aangezien het vroegere wapen niet in overeenstemming is met de regel der heraldiek "geen kleur op kleur" (i.c. groen op rood) is het begrijpelijk, dat deze kleuren-combinatie niet overgenomen werd. Door de combinatie kleur en metaal (blauw en goud) wordt voldaan aan de heraldieke regel en bovendien de kleuren uit het wapen van het huis Nassau, dat gedurende lange tijd de heerlijkheid in bezit heeft gehad, in herinnering gehouden.

Het College wil U daarom ernstig in overweging geven uitsluitend blauw en goud (geel) in Uw vlag op te nemen, conform de huidige wapenkleuren.

Ten einde Uw bezwaar uit de weg te ruimen, in zake de gelijkens van de gemeentevlag aan die van de verkenners beweging, zou het College wel de samenstelling, welke door de Heer Sierksma

Burgemeester en Wethouders

- werd -

van

R I J S B E R G E N.

werd geopperd willen volgen.

De beschrijving van de gemeentevlag zou dan als volgt kunnen luiden:

"Blauw, met een gele keper, ontspringend aan de broekzijde en reikend tot halverwege de lengte van de vlag, met op het midden van het uitwaaiend gedeelte een gele lelie".

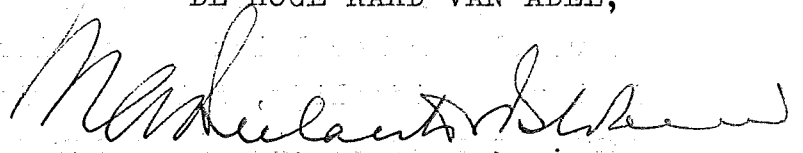
De Raad zal t.z.t. gaarne in het bezit gesteld worden van een afschrift van het Gemeenteraadsbesluit, waarbij de gemeentevlag officieel wordt vastgesteld, alsmede van een afbeelding in kleuren van de vlag, ten behoeve van 's Raads archief.

Tenslotte moge de Raad opmerken, dat de samenstelling van het gemeentewapen, hetwelk op Uw dienstpostpapier prijkt niet conform de officiele alhier berustende wapentekening is.

Aan de gemeente Rijsbergen is destijds een wapen verleend zonder kroon, schilddragers en overige attributen. Indien het gemeentebestuur er waarde aan hecht dat bij Koninklijk Besluit een gewijzigd wapen aan Rijsbergen verleend wordt dient het zich conform de bepalingen van nevensgaand Koninklijk Besluit d.d. 23 april 1919 hiertoe tot Hare Majesteit de Koningin te richten.

Dit verzoekschrift wordt dan t.z.t. ter fine van advies aan de Hoge Raad van Adel voorgelegd.

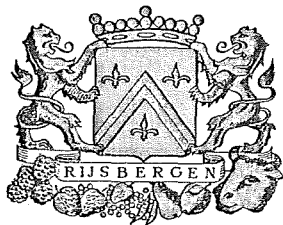
DE HOGE RAAD VAN ADEL,

VOORZITTER

SECRETARIS

GEMEENTEBESTUUR VAN RIJSBERGEN

No. / afd.

A A N

Onderwerp: Gemeentevlag.

De Hoge Raad van Adel

Uw brief: dd. 18 juni 1962.
doss.no. 178/33 (1958).

Zeestraat 71 b

'S-GRAVENHAGE.

Bijl.:

RIJSBERGEN, 6 juli 1962.

verzonden

195

In antwoord op Uw schrijven dd. 18 juni 1962, doss. 178/33. (1958.) nemen wij de vrijheid het volgende op te merken.

Bij de bevestiging van het wapen der gemeente in het jaar 1817 is door de Hoge Raad van Adel bij het toenmalig gemeentebestuur (evenals in tal van andere gemeenten) een beschrijving opgevraagd van het wapen der gemeente. De zittende functionarissen hebben aan de hand van zegelafdrukken het vroegere wapen wel wat de vorm en de emblemen betreft, kunnen opgeven (het oude zegel en wapen is in de Franse tijd tijdelijk in onbruik geweest), doch de juiste kleuren waren inmiddels in de vergetelheid geraakt, en aan de hand van lakafdrukken niet of zeer moeilijk te achterhalen. De Hoge Raad van Adel heeft toen maar gemakshalve de kleuren blauw en goud (uit het Nederlandse wapen) genomen voor tal van gemeentewapens, wier kleuren evenals voor Rijsbergen niet opgegeven waren. Wij kunnen moeilijk aannemen, dat bij de bevestiging van het wapen in het jaar 1817, die in feite een verandering is geweest, en bij de aanwijzing van de kleuren blauw en goud, de twee motieven hebben gegolden, die in Uw schrijven naar voren werden gebracht, namelijk de heraldische regel van metaal op kleur of omgekeerd, en de herinnering aan het huis Nassau. Voor ons staat het vrijwel vast, dat beide motieven in het jaar 1817 niet in beschouwing zijn genomen.

Ons College streeft niet naar een herziening van het wapen overeenkomstig de oude kleuren. Bij het vaststellen van een gemeentevlag hebben wij evenwel gemeend, terug te mogen grijpen op de vroegere kleuren van het wapen, omdat deze naar onze mening historisch de juiste zijn, en wij hierin een geschikte gelegenheid vinden, om de "gemakkelijke" oplossing van 1817 enigszins te rectificeren. Dit temeer, omdat door de beslissing van 1817 tal van gemeenten de kleuren blauw en goud voeren, wat bij het vaststellen van gemeentevlaggen aan de hand van de huidige kleuren van de gemeentewapens leiden zal tot een groot aantal vrijwel gelijke vlaggen, die zich slechts door een klein detail van elkander onderscheiden. In casu acht ons College het een bezwaar, dat er, althans bij een oppervlakkige beschouwing, een grote overeenkomst bestaat tussen de door U voorgestelde vlag van onze gemeente en de inmiddels vastgestelde vlag van onze buurgemeente Zundert.

O.
T.
C.

Ons College streeft naar een representatieve vlag voor de gemeente, die een geheel eigen vormgeving en kleuren heeft.

In ons voorstel van de gemeentevlag hebben wij vooral beoogd, de oude historische kleuren van Rijsbergen vast te leggen. Blijven de kleuren van het wapen ongewijzigd, welk wapen wij tot op zekere hoogte ook als historisch gegroeid en inmiddels vaststaand aanvaarden, dan zijn zowel de vroegere historie als de verandering van het wapen in 1817 vastgelegd. Gemeten naar de tijd, hebben de oudere kleuren naar onze mening zelfs grotere rechten. Ons College hecht grote waarde aan dit historisch motief. Dat de vlag in de kleuren afwijkt van het huidig geldende wapen, achten wij evenmin een bezwaar, omdat beide historisch verantwoord zijn.

Het beroep van Uw College op de heraldische regel "geen kleur op kleur" lijkt ons niet op te gaan, van de ene kant, omdat wij de historiciteit van het vroegere wapen der gemeente zonder meer aanvaarden, van de andere kant, omdat deze regel vroeger zo dikwijls overtreden werd, dat hij moeilijk als een bindend voorschrift kan worden beschouwd.

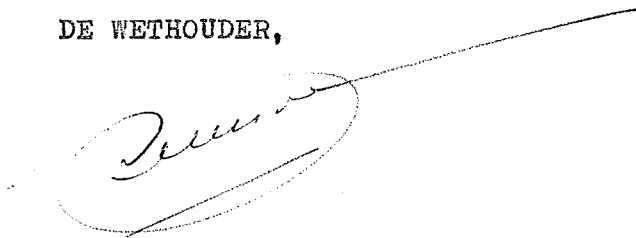
Met genoegen hebben wij gelezen, dat Uw College het ontwerp van de Heer Sierksma, behoudens de kleuren, wel kan aanvaarden. Het zal ons aangenaam zijn, als Uw College onze motieven tot het terugbrengen van de oude kleuren nogmaals in overweging wil nemen.

Over Uwe opmerkingen inzake het wapen van de gemeente zal ons College zich nader beraden.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE RIJSBERGEN,

DE WETHOUDER,

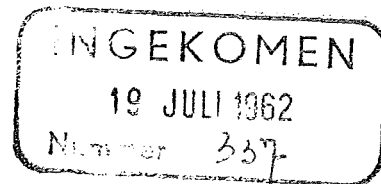

HOGE RAAD VAN ADEL

'S-GRAVENHAGE, 18 juli 1962.
ZEESTRAAT 71b - TEL. 63.85.25. - 18.09.57.

Dossier No. 178/33 (1958).

Onderwerp:
Gemeentevlag.

Bijlagen:

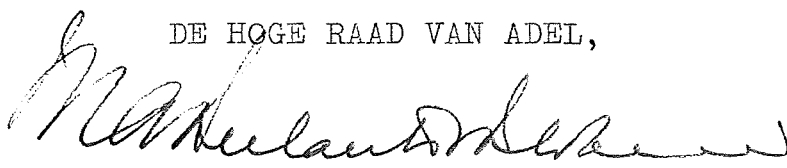
Met verwijzing naar Uw schrijven d.d. 6 juli 1962, betreffende nevenvermeld onderwerp, heeft de Hoge Raad van Adel de eer U mede te delen, dat hij, in dit bepaalde geval, geen overwegende bezwaren heeft tegen een samenstelling van Uw gemeentevlag, gebaseerd op het wapen, dat de heerlijkheid Rijsbergen vóór 1795 voerde.

De beschrijving van deze vlag zal dienen te luiden als volgt:

"Rechthoekig, waarbij de hoogte zich tot de lengte verhoudt als 2 : 3; Rood, beladen met een groene keper, ontspringend aan de broekzijde en reikend tot halverwege de lengte van de vlag, met op het midden van het uitwaaiend gedeelte een witte lelie".

De Raad zal t.z.t. gaarne ontvangen een afschrift van het Gemeenteraadsbesluit, waarbij de gemeentevlag officieel wordt vastgesteld, alsmede een afbeelding van de vlag in kleuren, ten behoeve van 's Raads archief.

DE HOGE RAAD VAN ADEL,

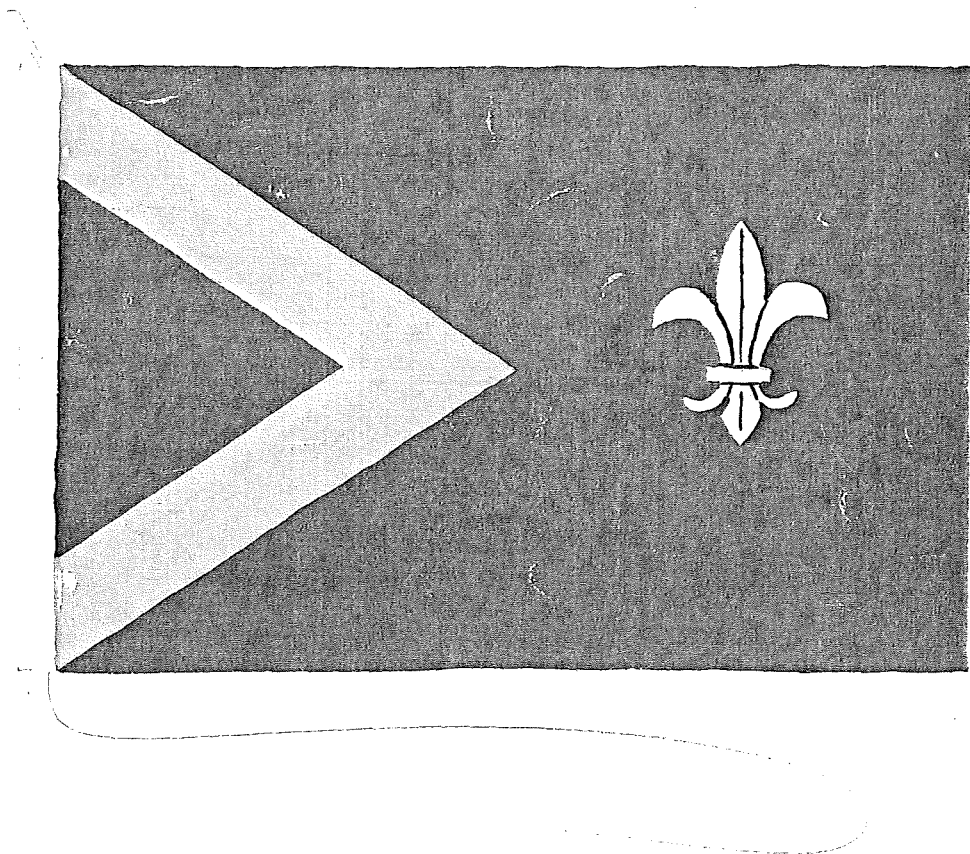

VOORZITTER

SECRETARIS

Burgemeester en Wethouders

van

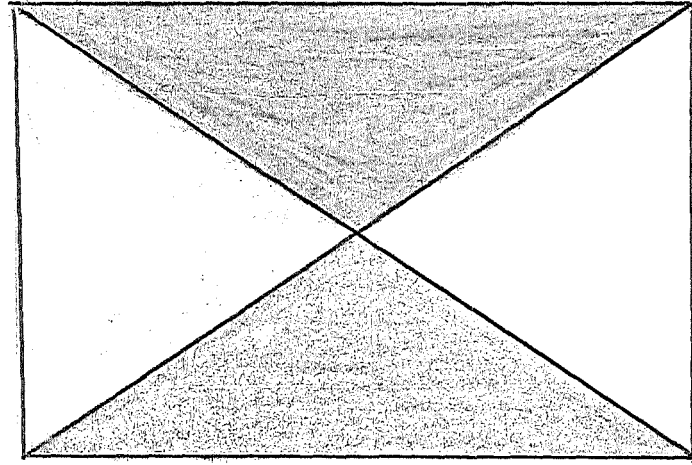
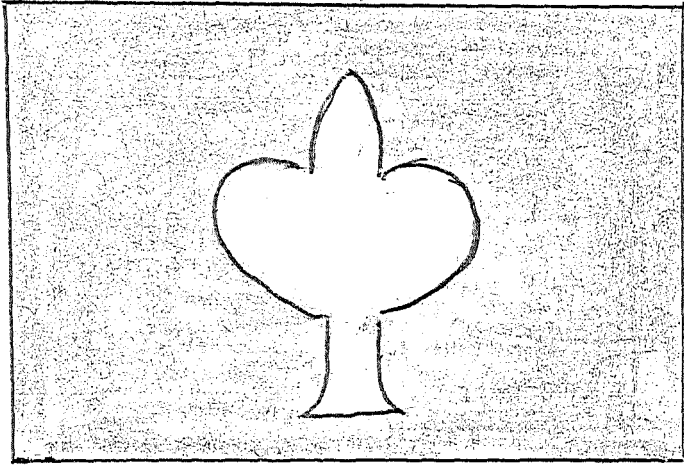
R I J S B E R G E N.

(I. Sierksma
1-3-82

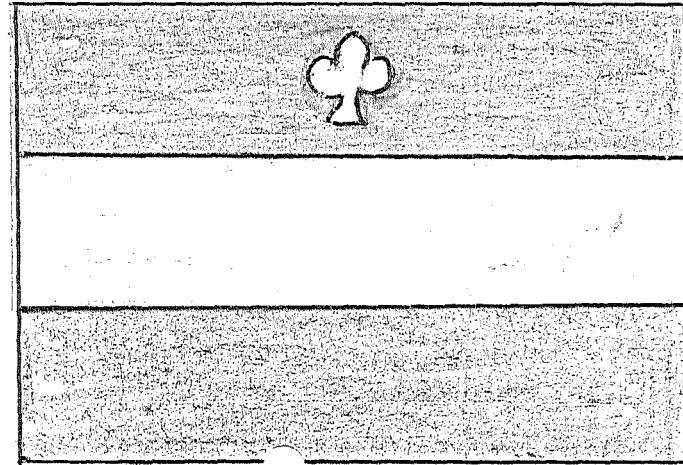
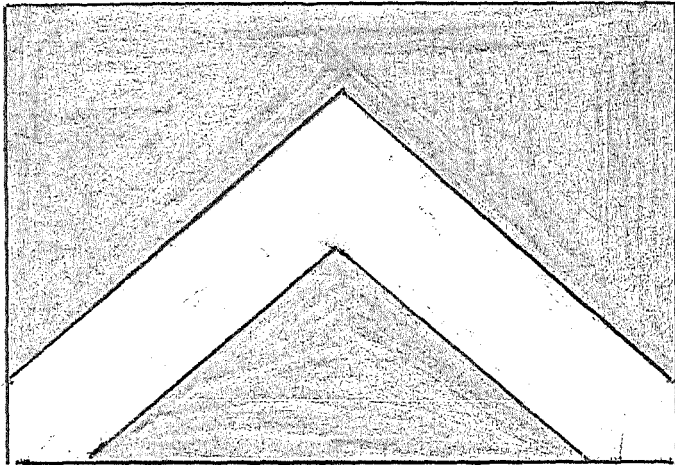
ontwerp Gemeentevlag
Rijsbergen.

A

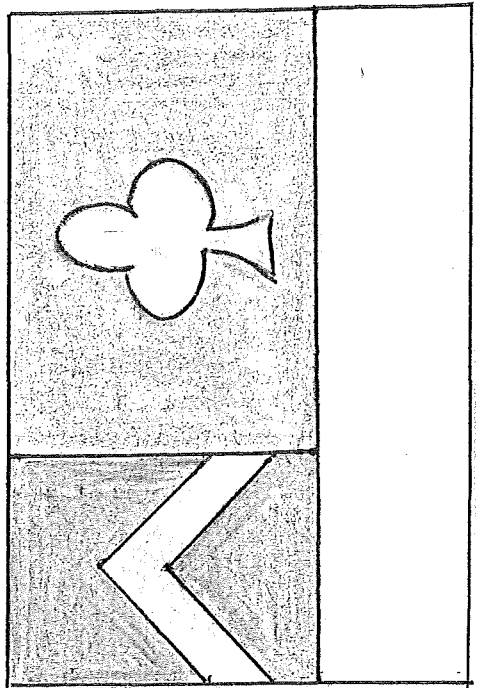
E

B

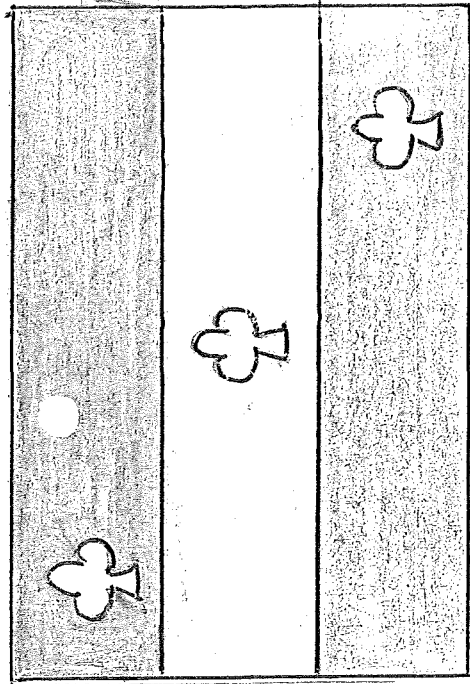

F

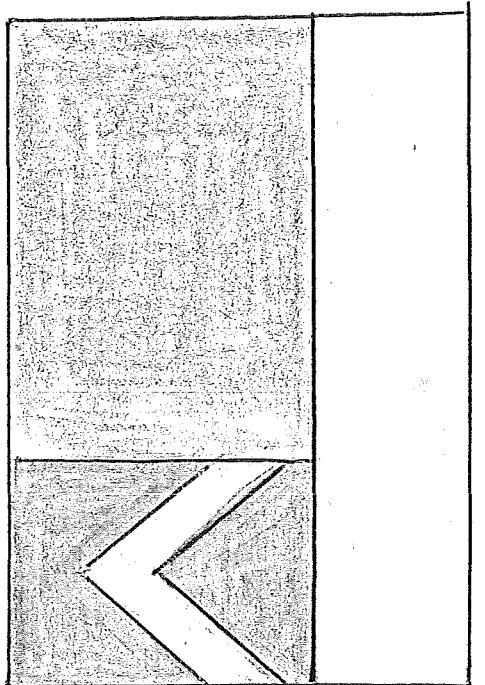
#

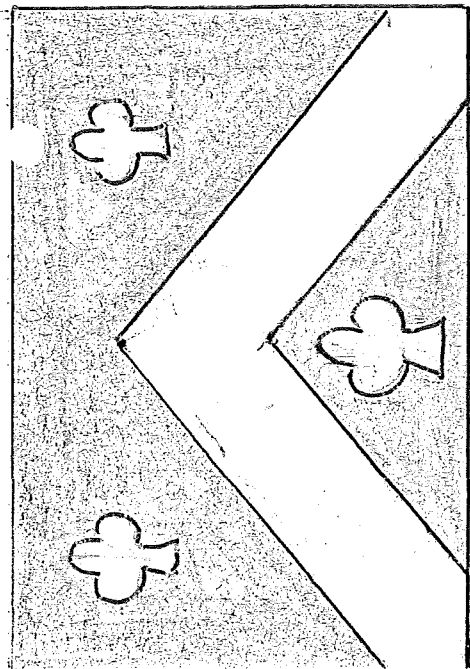
2

D

2

De Raad der gemeente RIJSBERGEN ;

Gezien het voorstel van Burgemeester en Wethouders om over te gaan tot vaststelling van een gemeentevlag overeenkomstig het ontwerp van de heer K. Sierksma te Groningen ;

Gelet op de desbetreffende bepalingen der Gemeentewet ;

b e s l u i t :

overeenkomstig de oorspronkelijke kleuren, rood veld, waarop een groene Keper, vergezeld van zilveren lelies(dus groen, wit, rood) voor de gemeente Rijsbergen vast te stellen een gemeentevlag, welke als volgt kan worden omschreven:

" Rood, met een broekkeper van groen, reikend tot halverwege de lengte van de vlag, met op het midden van het uitwaaiend gedeelte een witte lelie "

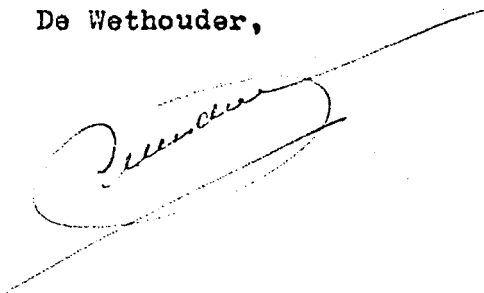
en machtigt Burgemeester en Wethouders een gunstig tijdstip uit te kiezen voor een officiële eerste vlaghijsing.

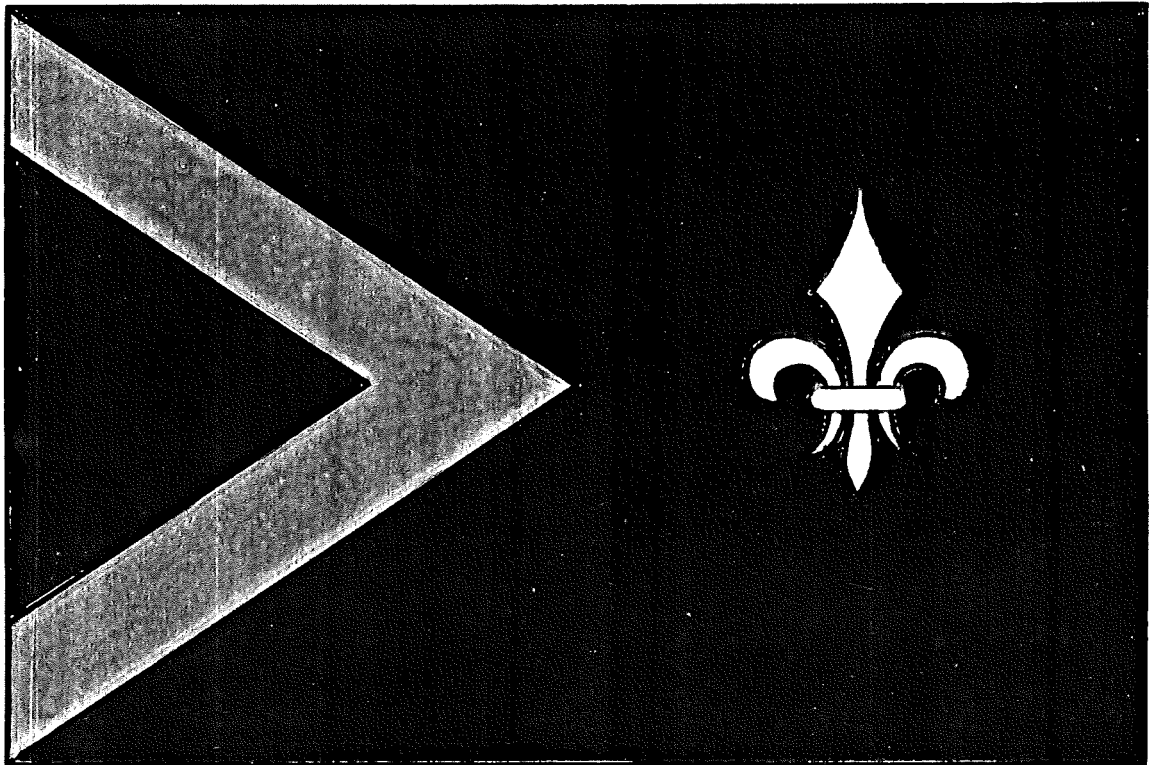
Aldus besloten in de openbare vergadering van de Raad der gemeente RIJSBERGEN op 26 mei 1962.

De Voorzitter,

De Wethouder,

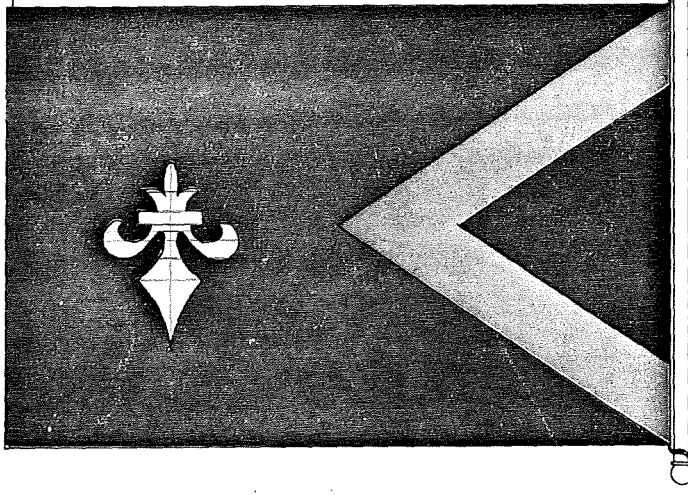
Omschrijving: rood met een groene hoekkeper, reikend tot halverwege de lengte van de vlag, met op het midden van het uitwaaiende gedeelte een witte lelie.

Raadsbesluit: 26 mei 1962.

Advies H.R.v.A.: 18 juli 1962, nr. 178/33.

E. 1970

RUSBERGEN

Zundert heeft de verkeerde kleuren

Rijsbergse vlag 25 jaar

RIJSBERGEN - De gemeentevlag van Rijsbergen bestaat dit jaar, evenals die van buurgemeente Zundert, een kwart eeuw. De vlag is rood met daarop aan de mastzijde een groene keper die naar het midden wijst. In het uitwaaiende deel staat een witte lolie. Het gemeentelijk dundoek werd in de raadsvergadering van 26 mei 1962 vastgesteld. De vlag vertelt op een geheel eigen manier iets over de geschiedenis van Rijsbergen.

Net als hun collega's in tientallen andere plaatsen in het land wilden de gemeentebestuurders van Rijsbergen een kwart eeuw geleden een eigen vlag hebben. Die kon als bewijs dienen dat Rijsbergen een eigen identiteit heeft en in zekere zin ook onafhankelijk is. Bovendien werd in 1962 het zilveren huwelijksfeest gevierd van koningin Juliana en prins Bernhard. Een eigen gemeentevlag kon de vele feesten die dat jaar op het programma stonden extra kleur geven.

Deskundige

In dezelfde tijd was de Groningse vlaggenkundige Klaes Sierksma bezig met het samenstellen van een boek over de Nederlandse vlaggen. Hij vroeg ook het gemeentebestuur van Rijsbergen naar het bestaan van een gemeentevlag. Toen deze er niet bleek te zijn, bood de vlaggenkundige aan een verantwoord model te maken.

Het is in Nederland gebruikelijk dat een vlag wordt ontworpen aan de hand van het gemeentewapen. Dat is vaak eeuwenoud en er komen kleuren en emblemen op voor die in de loop der tijd bij de plaats zijn gaan horen. Echter, Rijsbergen had in 1962 toen de vlag werd ontworpen, een wapen met verkeerde kleuren.

Wat was er met het gemeentewapen aan de hand? Door de Hoge Raad van Adel in Den Haag werd Rijsbergen op 16 juli 1817 bevestigd in het gebruik van een blauw schild met daarop een gele keper en drie gele lilies. De term „bevestigd“ duidt erop dat het wapen vóór die tijd ook al werd gebruikt. Het gemeentebestuur was in 1817 echter vergeten wat de juiste kleuren van het wapen waren. De Hoge Raad van Adel kleurde het wapen toen zelf maar in. Daarvoor werd blauw en geel gebruikt. Het waren de kleuren uit het Nederlands staatswapen en daarom „koningskleuren“ genoemd. Ook in Zundert was men de juiste kleuren van het wapen vergeten. Ook daar werd het blauw en geel ingekleurd.

Groen en rood

Het wapen dat Rijsbergen van 1817 tot 18 november 1985 voerde, had een blauw schild met daarop een gele keper. Aan de bovenkant van het schild stond in elke hoek een gele lolie. Een derde gele lolie stond onderaan het schild tus-

sen de benen van de keper. Het gemeentewapen van Zundert lijkt hier erg veel op. Maar daar staat een geel Jerusalemkruis tussen de benen van de keper. Het is niet toevallig dat beide wapens op elkaar lijken, want de geschiedenis van Zundert en Rijsbergen is nauw met elkaar verweven.

Familiewapen

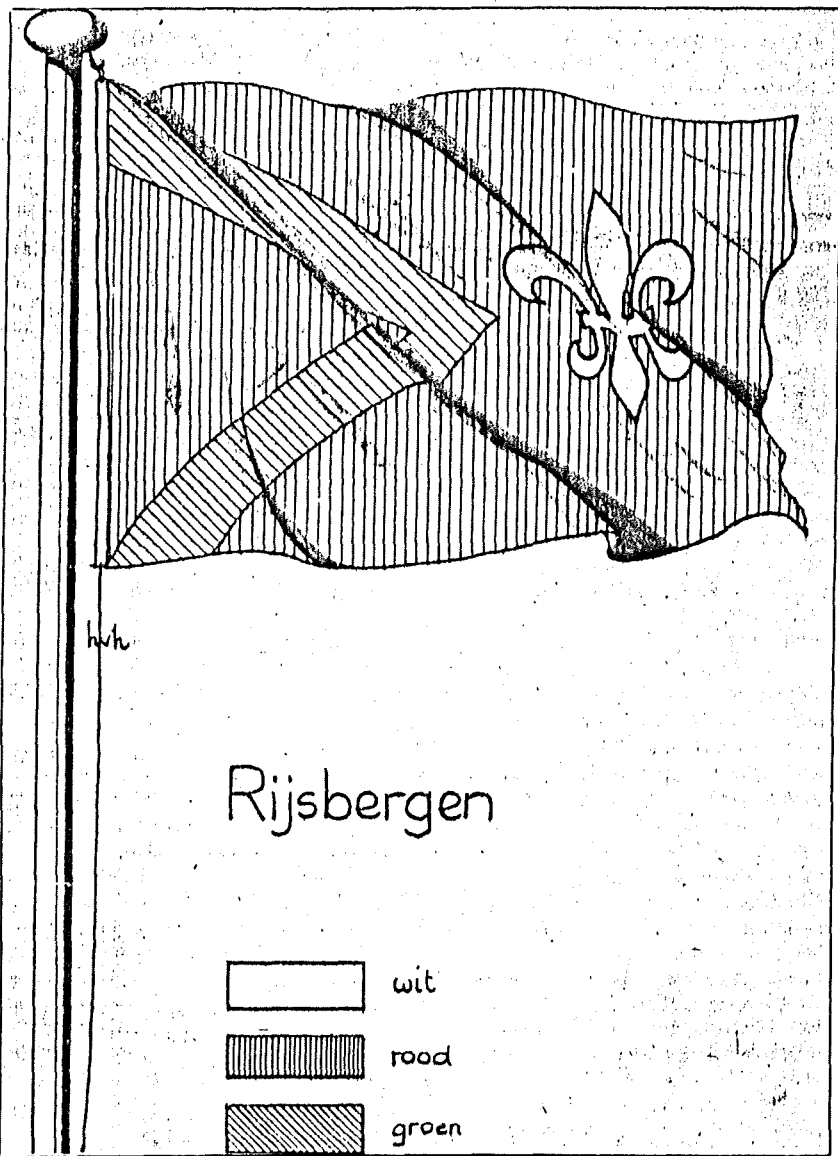
Later onderzoek bracht de juiste wapenkleuren weer aan het licht. Volgens wapen- en vlaggenkundige W. A. van Ham uit Bergen op Zoom, die vorig jaar een boek schreef over de Noordbrabantse wapens en vlaggen, zijn de wapens van Zundert en Rijsbergen allebei gebaseerd op het wapen van de familie Van Aerschot-Schoonhoven. „Dat familiewapen was rood met daarop drie zilveren lilies“, aldus Van Ham. „Deze familie Van Aerschot-Schoonhoven bezat aan het einde van de vijftiende eeuw Zundert-Hertog. Op dit wapen is later een groene keper gezet. Deze zal ontleend zijn aan het wapen van de abdij van Tongerlo. Dat had een geel veld met daarop drie groene kepers. De abdij van Tongerlo bezat de patronaatsrechten en de tienden van Klein-Zundert“.

Deze gegevens waren in 1962 bekend toen Sierksma zijn ontwerp voor de gemeentevlag maakte. Hij wilde ook voorkomen dat Rijsbergen dezelfde fout maakte als Zundert enkele maanden eerder. De gemeenteraad van Zundert had op 25 januari 1962 een vierkante vlag aangenomen met daarop een gele naar boven wijzende keper. Zundert had daarmee een vlag van een ouderwets model en in de verkeerde kleuren gekregen.

Historisch

De vlag die Sierksma voor Rijsbergen ontwierp, had de historische juiste kleuren. Hij koos voor een rood veld met daarop een groene naar het midden wijzende keper. In het uitwaaiende deel van de vlag zette hij één witte lolie. De symbolen spreken voor zichzelf. De groene keper verwijst naar de abdij van Tongerlo; de witte lolie op het rode veld verwijst naar de familie Van Aerschot-Schoonhoven.

In de raadsvergadering van zaterdag 26 mei 1962 had de gemeenteraad geen moeite met het ontwerp van Sierksma. In een raadsbesluit werd de nieuwe vlag nauwkeurig

• De kleuren van de gemeentevlag van Rijsbergen die op 26 mei 1962 werd vastgesteld, zijn historisch juist.

omschreven als: „Rood, met een broekkeper van groen, reikend tot halverwege de lengte van de vlag, met op het midden van het uitwaaiend gedeelte van een witte lolie“.

Verzet tegen de vlag kwam echter uit een onverwachte hoek: de Hoge Raad van Adel. Die vond het model in orde, maar was tegen de „historische kleuren“. Het adelscollege dat gemeenten en provincies adviseert op het gebied van wapens en vlaggen, vond dat de gemeentevlag moest worden uitgevoerd in blauw en geel. Immers het in gebruik zijnde gemeentewapen had deze kleuren. In een uitvoerige brief legde het college van burgemeester en wethouders de Hoge Raad van Adel de motieven uiteen voor het gebruik van de kleuren rood, wit en groen. De Hoge Raad van Adel ging uiteindelijk op 18 juli 1962 door de knieën en ging akkoord met de Rijsbergse gemeentevlag.

Hiermee is het verhaal over de gemeentevlag van Rijsbergen echter nog niet af. De gemeente kreeg op 18 november 1985 door een Koninklijk Besluit van koningin Beatrix een nieuw wapen. Blauw en geel werden vervangen door rood en wit. De Hoge Raad van Adel gaf echter geen toestemming om de keper op het wapen groen te maken. Dit zou verstoten tegen de in de wapenkunde gebruikte regel dat er geen kleuren op elkaar gebruikt mogen worden. In de heraldiek zijn zwart, rood en groen „kleuren“. Geel en wit zijn „metalen“, omdat ze eigenlijk goud en zilver worden genoemd. In de heraldiek mag wel kleur op metaal of metaal op kleur worden gebruikt.

De kleuren van het Rijsbergse wapen zijn hierdoor nog niet in overeenstemming gebracht met die van de vlag. De Brabantse vlaggenkenner Van Ham zegt: „Eigenlijk

moet de groene keper in de vlag veranderd worden in wit. Maar daar staat tegenover dat de vlag wél de juiste historische kleuren heeft. Dat kan helaas van het wapen nog steeds niet worden gezegd“.

De vlaggenkundige uit Bergen op Zoom is er ook voorstander van dat buurgemeente Zundert zijn vlag en wapen historisch verantwoord aanpast. Een ontwerp voor een nieuwe vlag heeft hij al: een wit doek met een groene naar het midden van de vlag wijzende keper. Op het uitwaaiende deel een rood zogenaamd Jerusalemkruis.

Zowel Zundert als Rijsbergen behoren tot de ruim zeshonderd Nederlandse gemeenten die inmiddels een eigen vlag hebben. Van de 131 Noordbrabantse gemeenten zijn er nog altijd twintig die het zonder een eigen plaatselijk dundoek doen.